



Tanulmány a nyílt hozzáférésnek a kutatásra gyakorolt hatásáról

Tények a nyílt hozzáférésről (The facts about open access) címen tanulmányt tett közzé a *Tudományos és Szakmai Társaságok Kiadóinak Egyesülete* (Association of Learned and Professional Society Publishers = ALPSP). A tanulmányban a tudományos folyóiratok alternatív üzleti modelljeinek pénzügyi és egyéb vonatkozásait vizsgálják. Az ALPSP-n kívül a tanulmány elkészítését támogatta a *HighWire Press*, és kiegészítő adatokat szolgáltatott hozzá az *Amerikai Orvosegyetemek Szövetsége* (Association of American Medical Colleges). A munkával a *Kaufmann-Wills Csoportot* bízták meg. A tanulmány elkészültét jelző sajtóközleményben a következők olvashatók: „A feltárt tények nem teszik bizonyossá, hogy a nyílt hozzáférés pénzügyileg mindenki számára életképes modell. Széles körben elterjedt az a felismerés, hogy jobb modellre (modellekre) van szükség a kutatási eredmények gyors és széles körű elérése érdekében, továbbá kísérletek folynak különböző alternatív modellekkel.”

A sajtóközlemény a <http://www.alpsp.org/news/FAOA-press.pdf> címen, a tanulmány a <http://www.alpsp.org/publications/FAOAccomplete.pdf> alatt érhető el.

A *Biomed Central*, a nyílt hozzáférést nyújtó online kereskedelmi kiadó sajtóközleményben válaszolt az ALPSP tanulmányára, amelyet véleményük

szerint számos pontatlanság és téves következtetések sora jellemez. Például nem állja meg a helyét, hogy a *Biomed Central* nem alkalmaz külső szaklektorokat. A kiadó által megjelentetett több mint 140 folyóiratnál teljes körű és tüzetes lektorálást végeznek. Az ALPSP jelentésével ellentétben a BMC-folyóiratoknál általános a kézirat online beküldésének lehetősége, és sok szerző szerint a BMC gyakorlata a legjobb ezen a téren. A kiadó vezetője, *Matthew Cockerill* szerint a nyílt hozzáférés pénzügyi/gazdasági modelljei az indulási nehézségek után rentábilissá válhatnak.

Sajtóközlemény:

<http://www.biomedcentral.com/info/about/pr-releases?pr=20051014>

Tim Berners-Lee és hét másik neves kutató is keményen visszautasítja az ALPSP-nek azt az állítását, amely szerint a kutatások önarchiválása katasztrofális következményekkel járna a hagyományos, előfizetés ellenében hozzáférhető folyóiratok számára.

További információ:

<http://openaccess.eprints.org/index.php?/archives/18-guid.html>

<http://www.guardian.co.uk/business/story/0,3604,1558870,00.html>

/lis-link levelezőlista, 2005. október 12.

Info@UK, 55. sz. 2005. október, 56. sz. 2005. november/

(Koltay Tibor)